

Nr 87.

Av herr **Gustavson, John, m. fl.**, om ökat anslag till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning.

Under åttonde huvudtiteln punkt 190 föreslår Kungl. Maj:t till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning för budgetåret 1938/1939 ett reservationsanslag av 495,000 kronor. Skolöverstyrelsen har med tungt vägande skäl, vilka framgår av överstyrelsens skrivelse av den 30 augusti 1937 hemställt, att detta anslag måtte utgå med 600,000 kronor. Sedan budgetåret 1930/1931 har anslaget utgått enligt följande:

1930/1932	kronor 675,000
1932/1933	» 495,000
1933/1936	» 400,000
1936/1938	» 450,000.

I föreliggande statsverksproposition uttalar departementschefen att han anser, att detta anslag successivt bör återföras till det belopp, som utgick före de anslagsreduktioner, vilka vidtogos av 1932 och 1933 års riksdagar. Detta uttalande i och för sig kan synas ägnat ingiva tillfredsställelse, då det är ett understrykande av anslaget betydelse. Men när departementschefen nu förordar, »att det nu utgående anslaget för nästa budgetår höjes till samma belopp, som anvisades för budgetåret 1932/1933 d. v. s. med 45,000 kronor till 495,000 kronor», så synes detta i alla fall för större delen av de anslagsbehövande undervisningsanstalterna bli enbart en illusion. Departementschefen tillägger nämligen att han beräknar, »att av detta belopp omkring 75,000 kronor skola kunna tillgodokomma hemslöjdsundervisningen». Följden av detta skulle bli att praktiskt taget hela anslagsökningen skulle komma denna speciella gren av yrkesundervisningen tillgodo.

Av innevarande budgetårs anslag på 450,000 kronor har hemslöjdsundervisningen erhållit 43,775 kronor. Till disposition för övriga grenar av den enskilda yrkesundervisningen har alltså funnits 406,225 kronor. Enligt departementschefens förslag skall hemslöjdsundervisningen av nu föreslagna 495,000 kronor erhålla 75,000 kronor. Detta betyder en ökning för denna gren av yrkesundervisningen med 31,225 kronor eller med över 71 0/0. Övriga undervisningsgrenar skulle tillsammans erhålla 420,000 kronor. Detta utgör en höjning gentemot innevarande budgetår med endast 13,775 kronor eller knappa 3.4 0/0.

Det finnes intet att erinra emot att hemslöjdsundervisningen beredes vidgade möjligheter. Detta bör dock knappast ske på den övriga yrkesundervisningens bekostnad. När departementschefen uttalar, att han anser det behövt med en successiv återgång till den nivå som rådde under budget-

året 1930/1932, måste väl detta innebära, att yrkesundervisningen skall erhålla ett stöd, som motsvarar denna nivå. I den meningen innebär propositionen icke något egentligt framsteg jämfört med innevarande budgetår.

Då man skall bedöma den yrkesundervisning, som av de enskilda undervisningsanstalterna bedrivs för handel, hantverk och industri, måste man taga i betraktande, dels att antalet sysselsatta inom dessa områden väsentligen stigit under senare år, dels att kraven på yrkeskunnighet stigit. Det finnes utan tvivel stora framkomstmöjligheter för yrkeskunnig ungdom inom de praktiska yrkena. Samtidigt råder en ofta påtalad överbefolkning på de teoretiska banorna. Det synes därför ur många synpunkter vara ett påtagligt intresse för statsmakterna att främja en överflyttning till de praktiska levnadsbanorna.

Skolöverstyrelsen har även pekat på detta förhållande i sin förut omnämnda skrivelse där det heter: »Det synes överstyrelsen ligga en icke ringa inkonsekvens i att å ena sidan bedriva en kraftig propaganda för de ungas överförande från de teoretiska studiebanorna till de praktiska, men å andra sidan hålla de förra studiebanorna öppna i så gott som obegränsad utsträckning, medan de praktiska studiebanorna genom otillräckliga anslag tvingas till stark begränsning av utbildningsmöjligheterna.

Inom näringslivet finnes ett flertal yrkesorganisationer, vilka inrättat egna anstalter för yrkesundervisning. (Se åttonde huvudtiteln sid. 492). Dessa anstalter drivas icke såsom affärsföretag utan äro led i organisationernas strävan att höja yrkeskunnigheten bland både företagare och anställda och därtill åstadkomma ett gott material för nyrekrytering av yrkena. Det är av betydande vikt, att dessa undervisningsanstalter få möjlighet att bedriva sin verksamhet på bästa möjliga sätt. Såsom förut påpekats innebär det i statsverkspropositionen föreslagna anslaget på 495,000 kronor på grund av de i samband med anslaget lämnade direktiven icke någon möjlighet till nämnvärd förbättring av anslagen till yrkeskorporationernas undervisningsanstalter jämfört med innevarande budgetår. Det måste anses behöfligt och rättvist att dessa för olika yrkesgrenar betydelsefulla undervisningsanstalter komma i åtnjutande av en successiv förbättring av dem tillerkända anslag. Vi anse att en sådan anslagsförbättring för budgetåret 1938/1939 bör utgå med 30,000 kronor. För att i övrigt icke rubba den ram och de direktiv departementschefen föreslagit synes det oss lämpligt att Kungl. Maj:ts förslag höjes med nämnda belopp, alltså till 525,000 kronor, samt att skolöverstyrelsen bemyndigas att använda de 30,000 kronorna i främsta rummet till förbättring av anslagen till sådana enskilda anstalter för yrkesundervisning, vilka stå under direkt ledning av yrkesorganisationer och yrkeskorporationer eller eljest utöva sin verksamhet utan inriktning på egen ekonomisk vinst.

Med stöd av vad vi ovan anfört få vi härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yr-

kesundervisning för budgetåret 1938/1939 måtte anvisa ett reservationsanslag av kronor 525.000 samt att de 30,000 kronor, som anvisas utöver Kungl. Maj:ts förslag, i främsta rummet måtte användas till förstärkning av anslagen till sådana enskilda anstalter för yrkesundervisning, vilka stå under direkt ledning av yrkesorganisationer och yrkeskorporationer eller eljest utöva sin verksamhet utan inriktning på egen ekonomisk vinst.

Stockholm den 22 januari 1938.

John Gustavson.

Th. Nilsson.

Emil Anderson
i Jäger.
